

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)

1. **Hidayet:** Yeni çıkan şarkılar. Akasyanın Dalları, Zalim Güzel Öldür Beni... Gözlerinin Engininde. Yeni çıkan şarkılar var: Sinekli Dağın Efesi Keşanlı Ali Destanı var.

(Projektörün ışığı Hidayet'i salonu geçiş süresince izlemiştir. Hidayet son sözleri sahnenin merdivenlerini çıkarırken söyler. Orada durur, destanın ilk dörtlüklerini okumaya başlar.)

Morgol gömlek giyerd
Gümüş köstek takardı
Hafif şehla bakardı
Yaktı mı kalpten yakardı

Şerif: (Paravanın arkasından çıkıp ön sahneye gelir. Seyircilere)

Hoş dostum diye başlayım söze.
Hoş olsun beyler kıssamız size
Şu suret Keşanlı Ali'yi gösterir
Destanı var işte her yerde söylenir
Gel gör bakalım neymiş bu destan
On beş fasılda edelim beyan.

Bu parçada epik tiyatronun,

- Arada bir şarkılar, türküler söylenir; anlatıcılar devreye girer.
- Klasik tiyatrodaki gibi seyircinin kendisini oyunun içinde hissetmesi amaçlanmaz, bunun bir oyun olduğu sık sık hatırlatılır.
- Seyirci tam bir gözlemci olarak kalır. Acı duymak, sevinmek, coşkulanmak yerine durumlar üzerinde düşünür.

özelliklerinden hangileri görülmektedir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) Yalnız II.
D) II ve III. E) I, II ve III.

2. Oyunlarıyla tiyatro edebiyatımıza önemli katkıda bulunan yazarlarımızdandır. "Pembe Evin Kaderi" ve "Kanaviçe" adlı oyunlarında kuşaklar arasındaki kopuşu, yabancılaşmayı ele almıştır. "Duvarların Ötesinde" adlı oyununda, toplumun suçlu insanları bir kenara itişini eleştirerek onlara daha uygarca davranmak gerektiğini savunmuştur. "Ah Şu Gençler", "Töre", "Sarıpınar 1914" diğer oyunlarından birkaçıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Erduran B) Turgut Özakman
C) Haldun Taner D) Cevat Fehmi Başkut
E) Orhan Asena

3. Çatışma, dramatik eserde önemlidir, çünkü olaylar dizisi, oyun içinde birbirine karşıt tarafların karşılıklı çatışmasından doğarak gelişmektedir. Çatışma ile oyunun başkişisi olan karakter arasındaki ilişki, dramatik çatışma açısından önemli olan diğer bir konudur. Çünkü bir dramatik eserde çatışma, öncelikle karakter üzerinden yaratılmaktadır. Bu nedenle oyunun başkişisi olan karakter, bir amaca sahip olmalı, bu amaç doğrultusunda ne pahasına olursa olsun, sonuna dek savaştır. Bu yönde bir irade göstermeyen ve mücadele etmeyen kahramanın yaratacağı dramatik çatışma, yeterince güçlü ve etkili olamayacağından, dramatik yapıdaki eser çökecek; başarısız olacaktır.

Bu paragraftan dramatik eserlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Yalnızca bir olay değil olay örgüsü söz konusudur.
B) Karakterler güçsüz de olsa çatışma etkili bir şekilde yansıtılabilir.
C) Karakterler ana ve yardımcı karakterler olarak ikiye ayrılır.
D) Başkahraman eserin başarısını etkileyen önemli bir etmendir.
E) Çatışma en az iki kişi arasında gerçekleşir.

4. **Kösem Sultan:** (Sessizce girerek) Bahtı açık, ömrü uzun olsun devletli oğlumun!

Sultan Murat: (Birden dönerek) Oo, siz misiniz, valide! Eksik olmayın. Çocuklar için söylenir bunlar, benim bildiğim.

Kösem Sultan: Hâşâ devletli oğlum! O nasıl söz!

Sultan Murat: (Birden yumuşayarak sözde şikâyet edermiş gibi) Çok sıkıntılı anlar geçiriyorum valide, korkulu düşler görüyorum gece gündüz. Sanki bir şey sürekli tehdit ediyor beni.

Bu parçanın alındığı eser aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A) Turan Ofazoğlu
B) Necati Cumalı
C) Recep Bilginer
D) Güngör Dilmen
E) Oktay Arayıcı

Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1950-1980)

5. Aşağıdaki seçeneklerden hangisi absürt tiyatronun bir özelliği değildir?

- A) Karakterlerin toplumsal kurallarla uyum içinde olması
- B) Gerçekçi zaman ve mekân unsurlarının bazen terk edilmesi
- C) Dekorun konuya göre düzenlenmemesi
- D) Kronolojik zamanın kırılması
- E) Soyutlamalara başvurulması

7. (Şehrin kenarı. Uzaktan şehrin silueti. Sağda solda barınacak biçimde mağaralar görünmektedir. Deli Emmi, Âhi Şeyhi kılığında, çevresinde esnaf toplanmıştır. Konuşmaktadırlar.)

Deli Emmi: Durum kötü. Yarın düzelecek diye de bir belirti yok. Kendi yaramızı kendimiz saracağız. Bizim Ahi Ocağının temelinde insanları sevme, dayanışma, yardımlaşma ve eşit haklara sahip olma var. Baskı, adaletsizlik sanatımızı yapamaz duruma getirdi bizi. Millet ezik, yoksul. Biz, kendi töremizce elimizi, kapımızı, soframızı açık; gözümüzü, dilimizi bağlı tutmaya devam edelim gene. Çünkü Sultan I. Alaaddin Keykubat zamanında doruğuna varan itibarımız şimdi ayaklar altında çiğnenir oldu. Selçuklu Devleti Aladağ yenilgisinden sonra İlhanlı Devleti'nin buyruğuna girdi.

Dellal: (Davul çalarak girer.) Ey ahali. Haber acı, yüreğinizde duyun sancı. Sultanımız Kılıçaslan içti ecel şerbetini, başsız koydu milletini. Baş gidince gövde neye yarar ama divan kurulup verilecek karar.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dönemin yaşantısını yansıtan davul, mağara, dellal gibi sözcüklere yer verilmiştir.
- B) Dönemin sosyal kurumlarının niteliklerinden söz edilmiştir.
- C) Siyasal hayattaki sıkıntılar toplumsal yozlaşmaya neden olmuştur.
- D) Halk tabakasını temsil eden bireyler arasında gerçekleşen bir diyalog yansıtılmıştır.
- E) Şiirsel ifadeler, devrik cümleler kullanılmıştır.

6. Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Melih Cevdet Anday'a aittir?

- A) Huzur Çıkmazı
- B) Mikado'nun Çöpleri
- C) Cengiz Han'ın Bisikleti
- D) Kadınlar Arasında
- E) Genç Osman

8. **Doktor:** (Saatine bakar, sonra arka cephedeki rakkaslı saatle onu kontrole kalkışır. Gülümser.) Tuhaf değil mi Leyla Hanım? Bir odada saat oldu mu, çalışsın çalışmasın insanın gözü ikide bir ona takılıyor. Saatin çalışmadığını kati şekilde bilse bile bu böyle oluyor. Sizin bu rakkaslı saat herhâlde antika bir şey olsa gerek.

Leyla: Evet doktor, antikadır. Sabahat'in o. Takriben 400 senelik. İnanılması güç bir de hikâyesi var. Saati yapan Hollandalı bir saatçiymiş. Taparcasına sevdiği genç karısı için yapmış bunu fakat kadın saatin evine geldiği gece anlaşılmasız bir hastalıktan ölüvermiş. Arkasından saatçi de ölünce saat elden ele dolaşmaya başlayarak belki bir asır sonra memleketimize gelmiş. Nihayet büyükbabam tarafından bu konak için satın alınmış. Ben çalıştığımı hiç görmedim fakat büyük babamın hatırası diye kimse ona el sürmeye kalkmadı. Hikâyenin inanılmaz tarafına gelince o da şu: Bu çalışmayan saat eğer bulunduğu evde bir aşk faciası olursa kendi kendine bir müddet çalışıyor, bir defa çalıyor ve sonra yine duruyormuş.

Doktor: Saçma! Böyle şey olmaz.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Modern Türk tiyatrosunun özelliklerini yansıtmaktadır.
- B) Batıl inançlar karşısında karakterlerin tavrı farklıdır.
- C) Yazıldığı dönemin zihniyetini yansıtmaktadır.
- D) Günlük hayatta karşılaşılabilecek bir durum tema olarak işlenmiştir.
- E) Bireylerin, yaşadığı toplumla uyumsuzluğu dile getirilmiştir.

